

A Ket. Szakértői Bizottságának szakmai véleményét tartalmazó

7. számú módszertani állásfoglalás

a szakhatóság és ügyfelek kapcsolatáról

A Ket. rendelkezik arról, hogy az eljáró hatóság mellett, meghatározott ügyekben, szakhatóság (szakhatóságok) is részt vesz az eljárásban. A szabályozásból az is következik, hogy ezekben az esetekben megosztott hatáskör gyakorlására kerül sor. (Ennek részletes elemzésével dr. Csiba Tibor: A megosztott hatáskör és a szakhatóság mint ennek jogosultja c. tanulmányában foglalkozik. Magyar közigazgatás, 2005. 7. sz.) Ezzel összefüggésben megválaszolóra vár az a kérdés, hogy a megosztott hatáskörgyakorlás milyen hatással van az ügyféli jogállásra, különös tekintettel az alábbiakra.

A Ket. szabályozási „filozófiájából” egyértelműen arra lehet következtetni, hogy általában az eljáró hatóság és az ügyfél között jön létre a hatósági jogviszony. Jól lehet a hatáskör gyakorlása megosztott, de az eljárás „gazdája” és első számú felelőse az eljáró hatóság. (A Ket. szóhasználatában a jelző nélküli hatóság azonos az eljáró hatósággal.) Indoklás:

a/ A Ket. egyik jelentős eredménye, hogy az ügyfél mentesül attól a teherrel, hogy az ügyében hatáskörrel rendelkező szakhatóságoktól beszerezze az állásfoglalásaikat (kvázi döntéseiket).

b/ Amennyiben a szakhatóság eljárásába az ügyfél „tetszése szerint” közvetlenül bekapcsolódna, ennek az eljárás elhúzódása lenne a következménye. (Különösen, ha az eljárásban több ügyfél és több szakhatóság vesz részt.)

c/ Mellékletként nem lehet az ügyféltől szakhatósági állásfoglalás csatolását kérni. [Ket. 36. § (1) bek.]

d/ A szakhatóság állásfoglalását a határozat rendelkező részébe, az indoklását pedig a határozat indoklásába kell foglalni [Ket. 72. § (1) bek.].

e/ A szakhatóság állásfoglalása ellen önálló fellebbezésnek nincs helye, az ügyfél a határozat elleni fellebbezés keretében gyakorolhatja a fellebbezési jogát [Ket. 45. § (2) bek.].

A citált rendelkezések minden ügyfélre, egyaránt vonatkoznak, tehát a hatásterületen lévő valamennyi ingatlan tulajdonosra és az ingatlan nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használóra (ha jogszabály másként nem rendelkezik) éppen úgy, mint az érdekvédelmi és társadalmi szervezetekre (a törvényben meghatározott ügyekben).

A fentiekből azonban nem vonható le olyan következtetés, mintha a szakhatóság és az ügyfél hermetikusan el lenne zárva egymástól.

Az ügyfélnek és meghatalmazottjának lehetősége van arra, hogy az eljárás megindítása előtt, az általuk beszerzett „az ügy tárgyára vonatkozó, hat hónapnál nem régebbi szakhatósági állásfoglalást az eljáró hatóságnál előterjesszék és ha „az a hozzá, illetve a szakhatósághoz korábban benyújtott kérelem tartalmának azonosságát a szakhatóság megállapította” az eljáró hatóság elfogadja a szakhatósági állásfoglalást.

Ilyen esetekben a lényegét tekintve, a szakhatóság valójában nem szakhatóságként, hanem (eljáró) hatóságként jár el. (Ez alapján értelmezhető az ügyféli és a meghatalmazotti részvétel az eljárásban.)

A fentiekből, továbbá a Ket.-nek abból a rendelkezéséből, amely szerint „a szakhatóságot az ügyben érdemi döntésre jogosult hatóság keresi meg” arra lehet következtetni, hogy az ügyfelet ez a jog az eljárás megindításáig illeti meg.

Az eljárás folyamatában is előfordulnak olyan esetek, amikor a szakhatóság és az ügyfél között eljárási jogviszony jön létre.

Az eljáró hatóságra bizonyos szervezési és egyeztetési feladatok is hárulnak. Ezek egyike, hogy amennyiben helyszíni szemlére van szükség, azt – a lehetőséghez képest – az eljáró szerv és a szakhatóságok egyeztetett időpontban, egyszerre és ne külön-külön tartásuk meg, főként olyankor, ha a helyszíni szemle megtartásához az ügyfélnek (vagy megbízottjának) a jelenléte nélkülözhetetlen. Előfordulhat azonban, hogy ez nem lehetséges: vagy azért, mert az egyeztetett időpont valamelyik szakhatóság munkatársa számára nem alkalmas, vagy azért, mert csupán egyetlen szakhatóság látja indokoltnak a helyszíni szemlét. Ilyenkor az érintett szakhatóság egyedül is megtarthatja a helyszíni szemlét: annak időpontjáról ő értesíti az érdekelteket, s a szükséghez képest kérdéseket is intézhet hozzájuk vagy adatokat kérhet tőlük. Ezáltal – bár csupán egyetlen eljárási cselekményre korlátozódó módon – eljárási jogviszony jön létre a szakhatóság és a szemle résztvevői között.

Hasonló a helyzet a hiánypótlási felhívásnál. Megtörténhet ugyanis, hogy az ügyfél mellékelte ugyan a kérelméhez a jogszabályban előírt mellékleteket és közölte a szükséges adatokat – ezért az eljáró szerv nem hívta fel hiánypótlásra – ám a szakhatóság észlelte, hogy a kérelem olyan bizonyítékra (pl. szakvéleményre, hatósági döntésre vagy igazolásra) hivatkozik, amelynek másolatát az ügyfél nem csatolta a kérelemhez, holott annak ismerete a szakhatóság állásfoglalásának kialakítása szempontjából fontos lehet.

Ilyenkor – az ügyintézés időtartamát szükségtelenül megnövelő, az eljáró szerv és a szakhatóság közötti levelezés elkerülése végett – a szakhatóság a Ket. 44. §-ának (7) bekezdése alapján közvetlenül hívja fel az ügyfelet a hiánypótlásra, s erről csak azért értesíti a megkereső hatóságot, hogy az tudja: a szakhatóság állásfoglalását a hiánypótlási eljárás késlelteti.

Megállapítható, hogy a szakhatóság és az ügyfél között eljárási jogviszonyt akkor célszerű létesíteni, ha a tényállás tisztázása érdekében ez indokolt. A szűk körben előforduló kivitelek azonban nem kezdhetik ki a Ket.-nek már idézett rendelkezését: „a szakhatóságot az ügyben érdemi döntésre jogosult hatóság keresi meg.” [Ket. 44. § (2) bek.]